

2. Про охорону дитинства : Закон України від 26.04.2001 № 2402-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 30. Ст. 142.

3. Сімейний Кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 21–22. Ст. 135.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-24>

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СУДОМ

Савенко Данііл Миколайович

*аспірант кафедри цивільного та господарського права
юридичного факультету*

*Національний університет біоресурсів і природокористування України
м. Київ, Україна*

Варто погодитись із позицією судді Верховного Суду Погрібного Сергія Олексійовича, що не викликає сумнівів той факт, що застосування будь-яких засобів правового захисту матиме сенс лише за умови, що обрані суб'єктом порушеного права способи захисту є як ефективними, так і такими, що відповідатимуть його змісту та системі права [1].

У частині 1 статті 15 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 року визначено, що кожна особа має право на захист свого цивільного права у разі його порушення, невизнання або оспорювання [2, ст. 15].

При цьому, у зазначеному нормативному акті, також закріплене загальне правило, що кожна особа має право на захист свого інтересу, який не суперечить загальним засадам цивільного законодавства [2, ст. 15].

Як відомо, існують судові та позасудові способи захисту цивільних прав та інтересів.

Підтримуємо точку зору, що перевагами саме судових способів захисту цивільних прав та інтересів є такі:

- обов'язковий характер рішень суду щодо вирішення спору;
- судовий захист поширюється на необмежене коло осіб;
- захист здійснює спеціальний орган – суд, створений тільки для розгляду спорів про право;
- чітко розроблена процедура встановлення й перевірки фактичних обставин і ухвалення рішення;

– захист здійснюють кваліфіковані спеціалісти – неупереджені судді [3].

У статті 8 Конституції України від 28 червня 1996 року визначено, що звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується [4].

У Цивільному кодексі України, також зазначено, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу [2, ст. 16].

Право на звернення до суду за захистом закріплено і в Цивільному процесуальному кодексі України від 18 березня 2004 року.

Зокрема, у частині 1 статті 4 Цивільного процесуального кодексу України зазначено, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів [5, ст. 4].

Щодо судових способів захисту цивільних прав і інтересів, то варто зазначити, що Цивільний кодекс України виділяє такі:

- визнання права;
- визнання правочину недійсним;
- припинення дії, яка порушує право;
- відновлення становища, яке існувало до порушення;
- примусове виконання обов'язку в натурі;
- зміна правовідношення;
- припинення правовідношення;
- відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди;
- відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб [2, ст. 16].

При цьому, потрібно звернути увагу, що суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом чи судом у визначених законом випадках. Отже, наведений перелік способів захисту цивільних прав і інтересів не є вичерпним, що надає можливість суб'єктам цивільних правовідносин максимально повно здійснювати захист своїх прав та інтересів у судовому порядку.

Література:

1. Погрібний С. О. Визначення способу захисту цивільних прав та інтересів. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/new_folder_for_uploads/supreme/Prezent_Pogribnyi_sposib_zahistu.pdf
2. Цивільний кодекс України: Закон від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Діденко Л. В. Співвідношення судових та позасудових способів захисту цивільних прав. URL: <http://law.journalsofznu.zp.ua/archive/visnik-3-2020/6.pdf>
4. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-25>

ПОЗИТИВНА ЦИВІЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНИЙ АСПЕКТ

Скрипник Володимир Леонідович

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри фундаментальних і галузевих юридичних наук
Кременчуцький національний університет
імені Михайла Остроградського
м. Кременчук, Україна*

Правова відповідальність одна із найважливіших, що забезпечують нормальний розвиток економічного обороту, стійкість майнових відносин, заснованих на приватній, муніципальній, державній та інших підходах. Проблеми правової відповідальності у літературі відведено досить багато місця, що не можна не враховувати при дослідженні загального поняття позитивної цивільної відповідальності, її сутності та основних рис.

Вважається, що на сучасну проблему позитивної цивільної відповідальності найбільше звертають увагу американські науковці, наприклад Томас Д. Шнайд відзначає, що позитивна цивільна відповідальність проявляється більш рельєфно у зв'язку з правопорушеннями, але потрібно пам'ятати, що вона існує й під час здійснення правомірних діянь [1, с. 45].